



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз ОК 7/2018
18.04.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Веска Крстајића, председника већа, Биљане Синановић, Милунке Цветковић, Мирољуба Томића и Соње Павловић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Срђана Вуловића и др, због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића, адвоката Немање Јоловића, браниоца окривљеног Драгана Бирчанина, адвоката Ђорђа Калањ, браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић, браниоца окривљеног Славише Пурића, адвоката Мирјане Пецикоза, браниоца окривљеног Стевице Максимовића, адвоката Николе Станојевића и браниоца окривљеног Владимира Топаловића, адвоката Миљане Перендија, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење К.По1 бр.3/15 од 23.03.2016. године и Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017. године, у седници већа одржаној дана 18.04.2018. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног Драгана Бирчанина, адвоката Ђорђа Калањ, браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић и браниоца окривљеног Славише Пурића, адвоката Мирјане Пецикоза, поднети због повреда закона из члана 485. став 1. тачка 1) у вези става 4. ЗКП против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење К.По1 бр.3/15 од 23.03.2016. године и Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017. године, док се у преосталом делу захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених **ОДБАЦУЈУ**.

II ОДБАЦУЈУ СЕ захтеви за заштиту законитости браниоца окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића, адвоката Немање Јоловића, браниоца окривљеног Стевице Максимовића, адвоката Николе Станојевића и браниоца окривљеног Владимира Топаловића, адвоката Миљане Перендија, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење К.По1 бр.3/15 од 23.03.2016. године и Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење К.По1 бр.3/15 од 23.03.2016.године, између осталих, оглашени су кривим окривљени Срђан Вуловић и Дејан Вуловић због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ и кривичног дела прање новца у саизвршилаштву из члана 231. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ, окривљени Драган Бирчанин, Стевица Максимовић и Владимир Топаловић због по једног кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ и окривљени Славиша Пурић и Стеван Пурић због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ, па су окривљенима Срђану Вуловићу и Дејану Вуловићу претходно утврђене појединачне казне и то за кривично дело из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ казне затвора у трајању од по 3 године и 6 месеци, а за кривично дело из члана 231. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ казне затвора у трајању од по 1 године и потом су ови окривљени осуђени на јединствене казне затвора у трајању од по 4 (четири) године, окривљени Драган Бирчанин је осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) године и 6 (шест) месеци, окривљени Славиша Пурић на казну затвора у трајању од 3 (три) године, окривљени Стеван Пурић на казну затвора у трајању од 2 (две) године у коју му се урачунава време проведено у притвору у периоду од 01.07.2009.године до 18.08.2009.године, окривљени Стевица Максимовић на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 6 (шест) месеци и окривљени Владимир Топаловић на казну затвора у трајању од 1 (једне) године, а у које казне се овој двојници окривљених урачунава време проведено у притвору у периоду од 01.07.2009.године до 03.08.2009.године.

Истом пресудом од окривљених је на основу одредбе члана 91. КЗ одузета имовинска корист, па су окривљени обавезани да суду уплате новчане износе и то окривљени Срђан Вуловић, Дејан Вуловић и Драган Бирчанин, заједно са окривљенима Иваном Шикора, Гораном Стојисављевићем, Дарком Берјан, Миланом Бојацијом, Зораном Стојисављевићем, Небојшом Костићем, Драгутином Исаиловићем и Небојшом Остојићем, солидарно, износ од 36.561.380,70 динара, окривљени Славиша Пурић је обавезан да уплати износ од 1.703.832,00 динара, окривљени Стеван Пурић износ од 1.043.052,00 динара, окривљени Стевица Максимовић износ од 929.401,30 динара и окривљени Владимир Топаловић износ од 716.280,00 динара, а све у року од 30 дана од дана достављања правноснажне пресуде. Истовремено су окривљени Драган Бирчанин, Славиша Пурић, Стеван Пурић, Стевица Максимовић и Владимир Топаловић обавезани да плате суду паушал у износу од по 20.000,00 динара сваки од окривљених, као и трошкове кривичног поступка у висини коју ће суд одредити накнадно посебним решењем, а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017. године, између осталих, усвојене су жалбе окривљеног Стевице Максимовића и бранилаца окривљених Драгана Бирчанина, Славише Пурића, Стевана Пурића, Стевице Максимовића и Владимира Топаловића, у погледу одлуке о казни, па је преиначена пресуда Вишег суда у Београду Посебно

одељење К.По1 бр.3/15 од 23.03.2016. године у погледу тога како иста гласи, те су, између осталих, оглашени кривим окривљени Срђан Вуловић и Дејан Вуловић због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ и кривичног дела прање новца у саизвршилаштву из члана 231. став 2. у вези става 1. КЗ у вези члана 33. КЗ, окривљени Драган Бирчанин, Стеван Пурић, Стевица Максимовић и Владимир Топаловић због по једног кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ и окривљени Славиша Пурић због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, па су окривљенима Срђану Вуловићу и Дејану Вуловићу претходно утврђене појединачне казне и то за кривично дело из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ казне затвора у трајању од по 3 године и 6 месеци, а за кривично дело из члана 231. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ казне затвора у трајању од по 1 године и потом су ови окривљени осуђени на јединствене казне затвора у трајању од по 4 (четири) године, окривљени Драган Бирчанин је осуђен на казну затвора у трајању од 2 (две) године у коју му се урачунава време проведено у притвору од 10.05.2009. године до 10.07.2009. године, окривљени Славиша Пурић на казну затвора у трајању од 2 (две) године и 9 (девет) месеци, окривљени Стеван Пурић на казну затвора у трајању од 1 (једне) године у коју му се урачунава време проведено у притвору у периоду од 01.07.2009. године до 18.08.2009. године, окривљени Стевица Максимовић на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и окривљени Владимир Топаловић на казну затвора у трајању од 9 (девет) месеци, а у које казне се овој двојници окривљених урачунава време проведено у притвору у периоду од 01.07.2009. године до 03.08.2009. године.

Истом пресудом од окривљених је на основу одредбе члана 91. КЗ одузета имовинска корист, па су окривљени обавезани да суду уплате новчане износе и то окривљени Срђан Вуловић, Дејан Вуловић и Драган Бирчанин, заједно са окривљенима Иваном Шикора, Гораном Стојисављевићем, Дарком Берјан, Миланом Бојацијом, Зораном Стојисављевићем, Небојшом Костићем, Драгутином Исаиловићем и Небојшом Остојићем, солидарно, износ од 36.561.380,70 динара, окривљени Славиша Пурић је обавезан да уплати износ од 1.703.832,00 динара, окривљени Стеван Пурић износ од 1.043.052,00 динара, окривљени Стевица Максимовић износ од 929.401,30 динара и окривљени Владимир Топаловић износ од 716.280,00 динара, а све у року од 30 дана од дана достављања те пресуде. Истовремено су окривљени (изузев окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића) обавезани да плате суду на име паушала износ од по 30.000,00 динара сваки од окривљених у року од 15 дана од правноснажности пресуде, а обавезани су и да накнаде трошкове кривичног поступка, о чијој висини ће бити одлучено накнадно посебним решењем. Између осталих, одбијене су као неосноване у преосталом делу жалбе бранилаца окривљених Драгана Бирчанина, Славише Пурића, Стевана Пурића, Стевице Максимовић и Владимира Топаловића, те тужиоца за организовани криминал, а у целости жалба браниоца окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића.

Решењем Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 13.10.2017. године исправљена је пресуда Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017. године, тако што у изреци пресуде на страни 2. у трећем пасусу први ред након речи „од септембра месеца

2008. године до фебруара месеца“, уместо „2000. године“, треба да стоји „2009. године“, те на страни 24 у трећем пасусу, уместо „Стојисављевић Зорана“, треба да стоји „Стојисављевић Горана“, потом у шестом пасусу након речи „окривљеног Бојација Милана на казну затвора у трајању од“, уместо „2 (две) године и 9 (девет) месеци“, треба да стоји „2 (две) године“, те у седмом пасусу након речи „окривљеног Стојисављевић Зорана на казну затвора у трајању од“, уместо „2 (две) године и 9 (девет) месеци“, треба да стоји „2 (две) године“.

Решењем Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 03.11.2017. године исправљена је пресуда Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017.године, исправљена решењем Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 13.10.2017. године, тако што се у уводу након речи „адв. Миљане Перендија“ додаје „браниоца окр. Остојић Небојше, адв. Божидара Грубовића“, те тако што у изреци пресуде на страни 6 у другом пасусу испод броја 3 након речи „окр. Дејан Вуловић“ уместо „окр. Горан Шикора“ треба да стоји „окр. Иван Шикора“, потом на страни 18 у другом пасусу испод III након речи „окр. Шикора Иван“ уместо „окр. Стојисављевић Дејан“ треба да стоји „окр. Стојисављевић Горан“ и на страни 24 шести пасус пети ред уместо „Кв.По1. бр.361/09“ треба да стоји „Кв.По1. бр.367/09“.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

- бранилац окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића, адвокат Немања Јоловић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 2) и 11), члана 438. став 2. тачка 3) у вези чланова 68. и 381. став 1, члана 439. тачка 1), 2) и 3) и члана 419. став 2. ЗКП, те члана 1. КЗ, а у образложењу захтева се указује и на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд на основу одредби члана 492. ЗКП преиначи првостепену и другостепену пресуду у односу на ове окривљене тако што ће их ослободити од оптужбе за кривична дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ и прање новца у саизвршилаштву из члана 231. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ и ослободити их обавезе плаћања имовинске користи, те одредити да трошкови кривичног поступка у односу на ове окривљене падају на терет буџетских средстава суда или да у односу на ове окривљене укине првостепену и другостепену пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или да укине само другостепену пресуду и предмет врати другостепеном суду на поновни поступак и одлучивање;

- бранилац окривљеног Драгана Бирчанина, адвокат Ђорђе Калањ, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 10) у вези члана 453, члана 439. тачка 1), 2) и 3) и члана 441. став 3. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укине у целини или делимично првостепену и другостепену пресуду или само другостепену пресуду и предмет врати на поновно суђење првостепеном или другостепеном суду, с тим да нареди да се нови поступак одржи пред потпуно измењеним већем или да на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП преиначи у целини или делимично првостепену и другостепену одлуку тако што ће према окривљеном одбити

оптужбу или тако што ће му изрећи условну осуду или казну у висини законског минимума за кривично дело за које је оглашен кривим, те га ослободити плаћања имовинске користи на коју је обавезан;

- бранилац окривљеног Славише Пурића, адвокат Зора Добричанин-Никодиновић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 9), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 3) ЗКП, а у образложењу захтева се указује и на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд преиначи првостепену и другостепену пресуду у односу на окривљеног тако што ће га ослободити од оптужбе или да укине првостепену и другостепену пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање или да укине само другостепену пресуду и предмет врати другостепеном суду на поновно одлучивање, с тим да нареди да се поновни поступак одржи пред потпуно измењеним већем, те да у смислу члана 488. став 3. ЗКП одреди да се извршење правноснажне пресуде одложи до одлуке по захтеву, као и да у смислу члана 488. став 2. ЗКП обавести окривљеног и браниоца о седници већа;

- бранилац окривљеног Славише Пурића, адвокат Мирјана Пецикоза, због повреда закона из члана 439. тачка 1), 2) и 3) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд укине пресуду Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017. године и предмет врати на поновно суђење или да преиначи наведену пресуду и окривљеног ослободи од оптужбе, те да у смислу члана 488. став 3. ЗКП одреди да се одложи извршење наведене правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду, као и да позове браниоца на седницу већа;

- бранилац окривљеног Стевана Пурића, адвокат Зора Добричанин-Никодиновић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 9), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 3) ЗКП, а у образложењу захтева се указује и на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд преиначи првостепену и другостепену пресуду у односу на окривљеног тако што ће га ослободити од оптужбе или да укине првостепену и другостепену пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање или да укине само другостепену пресуду и предмет врати другостепеном суду на поновно одлучивање, с тим да нареди да се поновни поступак одржи пред потпуно измењеним већем, те да у смислу члана 488. став 3. ЗКП одреди да се одложи извршење правноснажне пресуде, као и да у смислу члана 488. став 2. ЗКП обавести окривљеног и браниоца о седници већа;

- бранилац окривљеног Стевице Максимовића, адвокат Никола Станојевић, због повреда закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП, а из образложења захтева произилази да се указује и на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и укине пресуду Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017. године, те да у смислу одредбе члана 488. став 3. ЗКП одреди да се одложи извршење наведене правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду;

- бранилац окривљеног Владимира Топаловића, адвокат Миљана Перендија, због повреда закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП, а из образложења захтева произилази да се указује и на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП,

са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев и укине пресуду Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017. године, те да у смислу члана 488. став 3. ЗКП одреди да се одложи извршење наведене правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је по оцени навода изнетих у захтевима, уз примену члана 604. став 1. ЗКП („Службени гласник РС“ бр.72/11 од 28.09.2011. године који се у предметном кривичном поступку примењује од 15.01.2012. године) (у даљем тексту: ЗКП) којим је прописано да ће се законитост радњи предузетих пре почетка примене овог законика оцењивати по одредбама Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“ бр.70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“ бр.58/04, 85/05 - др. закон, 115/05, 49/07, 122/08, 20/09 - др. закон) (у даљем тексту: раније важећи ЗКП), нашао:

Захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног Драгана Бирчанина, адвоката Ђорђа Калањ у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 10) и члана 439. тачка 2) ЗКП, браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) ЗКП и браниоца окривљеног Славише Пурића, адвоката Мирјане Пецикоза у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, су неосновани, док се исти захтеви у преосталом делу, као и у целости захтеви за заштиту законитости браниоца окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића, адвоката Немање Јоловића, браниоца окривљеног Стевице Максимовића, адвоката Николе Станојевића и браниоца окривљеног Владимира Топаловића, адвоката Миљане Перендија, одбацују.

**Битна повреда одредаба кривичног поступка
из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП**

Бранилац окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвокат Зора Добричанин-Никодиновић захтеве за заштиту законитости подноси због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, истицањем да је суд прекорачио оптужбу, јер је ове окривљене осудио за радње куповине горива и за онај период у којем им према оптужници није ни стављено на терет да су прибавили противправну имовинску корист, обзиром да је у оптужници Тужиоца за организовани криминал КТ.С-9/09 од 06.11.2009. године (последњи пут измењена на претресу одржаном пред другостепеним судом дана 14.09.2017. године) наведено да су окривљени прибавили противправну имовинску корист и то окривљени Славиша Пурић „у периоду од 15.11.-29.11.2008. године“, а окривљени Стеван Пурић „у периоду од 03.12.-23.12.2008. године“, док су изреком пресуде оглашени кривим да су гориво купили, дакле у множини, обојица окривљених, дана 15.11.2008., 17.11.2008., 18.11.2008., 23.11.2008., 29.11.2008. (два пута), 03.12.2008. (два пута), 16.12.2008. и 23.12.2008.

године, чиме су осуђени за већу количину криминалних активности. Поред тога, по ставу браниоца прекорачење оптужбе се огледа и у томе што је оптужницом окривљенима стављено на терет да су кривично дело извршили у саизвршилаштву у вези члана 33. КЗ, па је стога и у множини наведено да су куповали и продавали гориво, али да како другостепени суд у пресуди налази да се у конкретном случају не ради о саизвршилаштву у смислу члана 33. КЗ, онда ни радња кривичног дела у изреци пресуде не може бити и даље означена у множини као „куповали“, а посебно не у односу на окривљеног Славишу Пурића радње куповине после дана 29.11.2008. године, а у односу на окривљеног Стевана Пурића радње куповине пре 03.12.2008. године. Осим тога, бранилац окривљених истиче и да је суд прекорачио оптужбу и када је ове окривљене огласио кривим да су вршили продају горива, иако у оптужници тужиоца није опредељено време, место и начин наводне продаје.

Према одредби члана 420. став 1. ЗКП пресуда се може односити само на лице које је оптужено (субјективни идентитет пресуде и оптужбе) и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници (објективни идентитет пресуде и оптужбе), а одредбом става 2. истог члана је прописано да суд није везан за предлоге тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела. Дакле, из цитираних законских одредби произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела, а евентуалне измене чињеничног описа дела у изреци пресуде морају остати у границама чињеничног основа из оптужбе, тачније у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, док закон не захтева и идентитет у погледу правне оцене дела.

По налажењу Врховног касационог суда, побијаном правноснажном пресудом није прекорачена оптужба, односно није повређен ни субјективни, а ни објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића. Ово, имајући у виду да су у односу на ову двојицу окривљених битна обележја бића кривичних дела иста и у оптужном акту тужиоца и у изреци пресуде, односно да постоји истоветност чињеничног описа радње извршења предметних кривичних дела из изреке пресуде са чињеничним описом радње дела датог у оптужници тужиоца, при чему суд у чињеничном опису кривичних дела утврђеном у изреци пресуде није вршио никакве измене везано за време прибављања противправне имовинске користи и радње куповине горива од стране окривљених у односу на оптужницу Тужиоца за организовани криминал. Другостепени суд изменом у побијаној пресуди чињеничног описа кривичног дела у погледу навођења појединачног износа прибављене имовинске користи за сваког окривљеног засебно, уместо укупно наведеног износа прибављене имовинске користи за обојицу окривљених из оптужног акта није прекорачио оптужбу, јер наведена измена није извршена на штету окривљених, већ је суд у пресуди само ускладио чињенични опис кривичног дела са чињеничним стањем утврђеним на претресу одржаном пред тим судом и својим закључком да окривљени кривично дело нису извршили као саизвршиоци, крећући се при томе у оквиру оптужног акта тужиоца. Поред тога, иако другостепени суд радње окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића не квалификује у саизвршилаштву у вези члана 33. КЗ (како је то окривљенима оптужницом стављено на терет), из разлога јер су они радње предузимали у различитим

периодима (окривљени Славиша Пурић у периоду од 15.11.-29.11.2008. године, а окривљени Стеван Пурић у периоду од 03.12.-23.12.2008. године), а за шта је у образложењу другостепене пресуде на страни 52. дао разлоге, њихове радње описује у множини из разлога што је чињенични опис за ове окривљене заједнички, па је стога у истом наведено за окривљене које су радње истоветне за обојицу, а то је да су куповали и потом продавали гориво, тако да и у овом делу нема прекорачења оптужбе.

Дакле, како је чињенични опис у изреци другостепене пресуде остао у границама чињеничног основа из оптужбе, односно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, а из којих произилазе законска обележја кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ у односу на окривљеног Славишу Пурића и кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ у односу на окривљеног Стевана Пурића, то су у конкретном случају неосновани наводи браниоца ових окривљених, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

**Битна повреда одредаба кривичног поступка
из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП**

Бранилац окривљеног Драгана Бирчанина правноснажне пресуде побија захтевом за заштиту законитости због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП, тврдњама да је суд у поновљеном поступку, након укидања раније првостепене пресуде, прекршио забрану преиначења на горе из члана 453. ЗКП, обзиром да је, иако је тужилац жалбом само предлагао повећање казне затвора у односу на овог окривљеног, у поновљеном поступку изменио чињенични опис кривичног дела на штету окривљеног Драгана Бирчанина у односу на ранију првостепену пресуду. Као измене на штету окривљеног бранилац наводи да је окривљени ранијом првостепеном пресудом оглашен кривим да је кривично дело из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ извршио сам и његове радње суд тада није описао у множини, него у једнини, без икакве повезаности са окривљеним Иваном Шикора, дакле окривљени Драган Бирчанин је оглашен кривим као извршилац без икаквог облика саучесништва, односно саизвршилаштва из члана 33. КЗ, док у поновљеном поступку у кривично дело извршено од стране окривљеног Драгана Бирчанина суд уводи и окривљеног Ивана Шикору као саучесника, а поред тога суд у изреку пресуде додаје нове чињенице на штету окривљеног Драгана Бирчанина које се односе на подстрекавање окривљеног Ивана Шикора и прибављање противправне имовинске користи организованој криминалној групи, а које чињенице у ранијој осуђујућој пресуди нису биле наведене.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Драгана Бирчанина су, по налажењу Врховног касационог суда, неосновани из разлога јер суд у поновљеном поступку, након укидања раније првостепене пресуде, није прекршио забрану преиначења на горе (*reformatio in reius*) из члана 453. ЗКП, обзиром да није изменио пресуду на штету овог окривљеног ни у погледу правне квалификације кривичног дела, нити у погледу кривичне санкције, па чак ни у погледу „криминалне количине“ кривичног дела за које је

окривљеног огласио кривим и осудио. Наиме, кривично-правне радње окривљеног Драгана Бирчанина су истоветно описане и у побијаној правноснажној пресуди, као и у раније укинutoј првостепеној пресуди и то како везано за радње овог окривљеног које суд у обе пресуде описује у једнини, а не у множини као саизвршилаштво из члана 33. КЗ како то погрешно наводи бранилац окривљеног, тако и везано за подстрекавање окривљеног Драгана Бирчанина од стране окривљеног Ивана Шикора, а не како то бранилац окривљеног нетачно наводи у захтеву да је окривљени Драган Бирчанин подстрекавао окривљеног Ивана Шикору. При овоме, суд је у поновљеном поступку окривљеног Драгана Бирчанина огласио кривим да је прибавио противправну имовинску корист у мањем износу (1.157.114,40 динара), него што је износила висина прибављене противправне имовинске користи у ранијој првостепеној пресуди (преко 1.500.000,00 динара), те је стога његове радње правно квалификовао као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ, а што је блаже кривично дело у односу на кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ за које је овај окривљени био оглашен кривим првом првостепеном пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење К.ПоI бр.230/10 од 06.12.2013. године, па га је осудио и на мању затворску казну (првом првостепеном пресудом је осуђен на казну затвора у трајању од 4 године, док је побијаном правноснажном пресудом осуђен на казну затвора у трајању од 2 године). Измене суда у изреци пресуде везано за то коме је окривљени прибавио противправну имовинску корист, по налажењу овога суда, нису учињене на штету окривљеног (како то неосновано наводи бранилац окривљеног), јер је у раније укинutoј првостепеној пресуди било наведено да је окривљени ову корист прибавио себи и другима, при чему је окривљени побијаном правноснажном пресудом обавезан да на име износа одузете имовинске користи суду солидарно са другим окривљенима уплати мањи новчани износ у односу на новчани износ на који је обавезан првом првостепеном пресудом.

**Битна повреда одредаба кривичног поступка
из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП**

Бранилац окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвокат Зора Добричанин-Никодиновић правноснажну пресуду побија захтевима за заштиту законитости и због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, тврдњама да се правноснажна пресуда заснива на доказима на којима се по одредбама ЗКП не може заснивати и то на видео записима цистерни са горивом који сами по себи и по начину прибављања представљају незаконите доказе, због чега су морали бити издвојени из списка предмета. Као разлог незаконитости ових доказа бранилац наводи да нема континуираног оптичког снимка путање кретања цистерни, док за неке испоруке нема никаквог снимка, већ су као доказ коришћени снимци чији су делови „измонтирани“ (скраћени и поређани) од стране органа унутрашњих послова супротно наредби истражног судије, по редоследу који није аутентичан, због чега је дошло до прекорачења наредби истражног судије, јер се у наредбама истражног судије на основу којих су камиони-цистерне са горивом праћене и снимане не наводи да се оне снимају на само одређеним пунктовима или само при одређеним активностима.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљених су неосновани из разлога јер увидом у списе предмета и то у наредбе истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду којима се према неким од окривљених одређује, односно продужава мера надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања лица из члана 232. став 1. раније важећег ЗКП, наредбама се не наводи да се снимање врши само на неким локацијама или да се снимају само неке активности, а истовремено се ни наводи да се снимање врши континуирано за сво време трајања мере која може трајати најдуже три месеца, а због важних разлога може бити продужена за још три месеца, а што би и технички било немогуће, па се стога у конкретном случају ни не може радити о прекорачењу наредби истражног судије, како то неосновано у захтеву наводи бранилац окривљених.

Поред тога, по налажењу овога суда, наведене наредбе истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду су издате у свему у складу са одредбама раније важећег Законика о кривичном поступку који је био на снази у време њиховог доношења и у време спровођења према окривљенима мере одређене тим наредбама, при чему из истих произилази да су довољно образложене и да садрже све елементе прописане одредбом члана 232. став 2. ЗКП раније важећег ЗКП, а из наредби се јасно види из којих чињеница и на основу којих околности истражни судија изводи закључак о постојању основа сумње да су окривљени извршили кривично дело за које се ова мера може одредити. Следствено наведеном, видео записи који су настали као резултат законито спроведене мере надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања лица из члана 232. став 1. раније важећег ЗКП представљају законите доказе и на истима се може заснивати пресуда, па самим тим није морало бити донето решење о њиховом издвајању из списка предмета.

Осим тога, бранилац окривљених као разлог за незаконитост ових доказа истиче и то да не постоји одлука истражног судије да се снимци настали спровођењем мере надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања лица делимично препишу и опишу, како то налаже одредба члана 233. став 2. раније важећег ЗКП.

Међутим, одредбом члана 233. став 2. раније важећег ЗКП је прописано само то да истражни судија може одредити да се снимци добијени употребом техничких средстава у целини или делимично препишу и опишу, не и да истражни судија то мора одредити (како то нетачно у захтеву наводи бранилац окривљених), при чему из списка предмета произилази да су сви аудио записи телефонске комуникације између окривљених на ЦД-у и видео записи на ДВД-у, који су истражном судији достављени од стране органа унутрашњих послова, изведени непосредно на главном претресу одржаном дана 08.02.2016.године, а не њихови “преписи или описи”, те да су странке имале могућност да о истима расправљају и да износе своје примедбе.

**Повреда кривичног закона
из члана 439. тачка 1) ЗКП**

Бранилац окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвокат Зора Добричанин-Никодиновић као разлог подношења захтева за заштиту законитости, наводи и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, истицањем да дела за која су окривљени правноснажно оглашени кривим и осуђени нису кривична дела, јер чињенични опис кривичних дела дат у изреци пресуде не садржи све битне елементе кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ (окривљени Славиша Пурић) и кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ (окривљени Стеван Пурић), за која су окривљени правноснажно оглашени кривим. Истиче се да у изреци пресуде није наведено по основу ког акта или радње окривљени имају својство одговорног лица које у правном лицу обавља послове управљања, затим да није дефинисана радња извршења кривичних дела, те када, где и како су окривљени предузели радњу извршења кривичног дела, као и како су предметна кривична дела са бланкетном диспозицијом које конкретно законом или општим актом прописано овлашћење је прекршено, прекорачено или злоупотребљено од стране окривљених у циљу прибављања противправне имовинске користи.

Поред тога и бранилац окривљеног Славише Пурића, адвокат Мирјана Пецикоза као разлог подношења захтева за заштиту законитости наводи повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, истицањем да изрека пресуде не садржи елементе бића кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, за које је овај окривљени правноснажно оглашен кривим, јер није прецизно описано у чему се састоји радња извршења кривичног дела, односно којом је то тачно радњом окривљени искористио свој положај (испоруком горива, предајом готовог новца продавцу или наводном накнадном продајом), те које је то овлашћење искористио, као и која врста положаја је у питању, односно да ли се он у спорном периоду налазио у својству власника пумпе или одговорног лица у ПД „АА“.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића су неосновани из разлога јер из чињеничног описа кривичних дела у односу на окривљене Славишу Пурића и Стевана Пурића, утврђеног у изреци другостепене пресуде у ставу IV под тачком 1, и то да су окривљени „... као одговорна лица која су вршила послове управљања, заступања, вођења послова, надзора и друге послове из делатности правног лица на основу Одлуке о оснивању привредног друштва и то окривљени Славиша Пурић као оснивач и власник Привредног друштва „АА“, а окривљени Стеван Пурић као оснивач и власник ПД „ББ“, искоришћавањем свог положаја и овлашћења прибавили себи противправну имовинску корист и то окривљени Славиша Пурић у износу од 1.703.832,00 динара, а окривљени Стеван Пурић у износу од 1.043.052,00 динара“, а у време, на месту и на начин како је то ближе описано у изреци пресуде, јасно и недвосмислено произилази да се у радњама окривљених стичу сва битна законска субјективна и објективна обележја кривичних дела за која су ови окривљени правноснажно оглашени кривим и то у радњама окривљеног Славише Пурића кривичног дела злоупотреба положаја одговорног

лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, а у радњама окривљеног Стевана Пурића кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ.

Као неосновани су оцењени и наводи браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић којима се истиче да ова двојица окривљених немају својство одговорног лица у складу са одредбом члана 112. став 5. КЗ, јер према одредби члана 112. став 5. КЗ („Службени гласник РС“ бр.121/2012), који је важио на дан пресуђења, оснивач и власник правног лица нису аутоматски и одговорно лице у правном лицу при чему да би се могло радити о фактичком поверавању у пресуди мора да буде прецизно и конкретно наведено ко, када и на који начин је окривљенима поверио обављање послова, а није довољно навести само законски текст, као што је то учинио суд.

Као неосновани су оцењени и наводи браниоца окривљеног Славише Пурића, адвоката Мирјане Пецикоза којима се истиче да овај окривљени нема својство одговорног лица у правном лицу у складу са одредбом члана 112. став 5. КЗ, јер није наведено да је он вршио било какве радње управљања, надзора, исплате радника, надзор над процесом рада, набавке, организације и у којим конкретно радњама се стичу његова овлашћења, било фактичка било стварна, односно, он није имао никаква овлашћења по функцији нити му је фактички поверено вршење послова из делатности предузећа.

Наиме, одредбом члана 112. став 5. КЗ која је била на снази у време извршења кривичних дела, изричито је наведено да се одговорним лицем сматра власник предузећа или другог субјекта привредног пословања, као и лице у предузећу коме је фактички поверено обављање појединих послова, а одредбом члана 112. став 5. Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 121/2012 од 24.12.2012.године) који је у конкретном случају примењен у односу на окривљене је предвиђено да се одговорним лицем у правном лицу сматра и лице коме је фактички поверено обављање послова управљања, надзора или друге послове из делатности правног лица. Имајући у виду наведену законску одредбу којом је ближе одређен појам одговорног лица, те чињеницу да је у изреци правноснажне пресуде и то у чињеничном опису кривичних дела за ову двојицу окривљених наведено не само својство окривљених као оснивача и власника предузећа (окривљени Славиша Пурић - ПД „АА“, а окривљени Стеван Пурић - ПД „ББ“), већ су описани и послови који су њима фактички поверени као власницима ових предузећа и које су они у том својству и вршили и то послови управљања, заступања, вођења послова, надзора и друге послове из делатности правног лица на основу Одлуке о оснивању привредног друштва, то из наведеног јасно произилази да окривљени Славиша Пурић и Стеван Пурић имају својство одговорног лица сходно члану 112. став 5. КЗ, те да самим тим могу бити извршиоци предметних кривичних дела, за које су правноснажно оглашени кривим. Стога се као неосновани оцењују наводи захтева бранилаца ових окривљених којима се указује да су нижестепени судови на штету окривљених учинили повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Питање својства одговорног лица везано за окривљене Славишу Пурића и Стевана Пурића, је већ истицано у жалбама њихових бранилаца изјављеним

против првостепене пресуде Вишег суда у Београду, Посебно одељење К.По1 бр.3/15 од 23.03.2016. године и било је предмет разматрања Апелационог суда у Београду, Посебно одељење који је у овом кривичном поступку поступао у другом степену. Апелациони суд у Београду, Посебно одељење је ове наводе жалбе бранилаца окривљених оценио неоснованим и о томе је на странама 50. и 51. пресуде Кж1 По1 31/16 од 22.09.2017. године, изнео јасне и аргументоване разлоге, које Врховни касациони суд прихвата као правилне, те у смислу члана 491. став 2. ЗКП на ове разлоге и упућује.

**Повреда кривичног закона
из члана 439. тачка 2) ЗКП**

Бранилац окривљеног Драгана Бирчанина, као разлог подношења захтева за заштиту законитости, наводи и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, истицањем да је извршена погрешна правна квалификација кривичног дела, те да би правилном применом кривичног закона радње овог окривљеног (неплаћање акциза и ПДВ-а) морале бити квалификоване као кривично дело пореска утаја из члана 229. КЗ, јер кривично дело пореска утаја из члана 229. КЗ у односу на кривична дела из члана 359. КЗ и 234. КЗ представља тзв. специјално кривично дело.

Изнети наводи захтева браниоца окривљеног Драгана Бирчанина су, по налажењу Врховног касационог суда, неосновани из разлога јер чињенични опис кривичног дела у односу на окривљеног Драгана Бирчанина, утврђен у изреци другостепене пресуде у ставу II под тачком 7, садржи сва битна законска субјективна и објективна обележја кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ, за које је овај окривљени правноснажно оглашен кривим и осуђен, а не битна обележја кривичног дела пореска утаја из члана 229. КЗ. Наиме, иако кривично дело пореска утаја из члана 229. КЗ спада у групу кривичних дела против привреде као и кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, код ова два кривична дела не само што је радња извршења потпуно различита и код кривичног дела пореска утаја из члана 229. КЗ се односи искључиво на законито стечене приходе, а не и оне који су стечени на противправан начин, већ и код кривичног дела пореска утаја из члана 229. КЗ битно обележје дела не представља прибављање противправне имовинске користи, а у конкретном случају радње окривљеног Драгана Бирчанина, које не обухватају само неплаћање акциза и ПДВ-а (како то бранилац у захтеву представља), већ се односе и на куповину, ускладиштење и продају нафтних деривата искоришћавањем службеног положаја и овлашћења, су биле усмерене управо на прибављање противправне имовинске користи. Имајући у виду наведено, то је, по налажењу Врховног касационог суда, у конкретном случају правилно примењен кривични закон правном квалификацијом кривично-правних радњи окривљеног Драгана Бирчанина као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ, па се стога неосновано захтевом за заштиту законитости браниоца овог окривљеног указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП на штету окривљеног.

Захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених Драгана Бирчанина, Славише Пурића и Стевана Пурића су у преосталом делу одбачени, док су у целости одбачени захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених

Срђана Вуловића, Дејана Вуловића, Стевице Максимовића и Владимира Топаловића.

Наиме, бранилац окривљеног Драгана Бирчанина у осталом делу захтева правноснажне пресуде побија због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, с тим што ову повреду закона због које је подношење захтева дозвољено окривљеном образлаже тако што оспорава и полемиче са чињеничним утврђењима суда у погледу тога коме је окривљени конкретно прибавио противправну имовинску корист. Ово, имајући у виду да истиче да како из допунског налаза и мишљења судског вештака од 10.06.2015. године и његовог исказа на главном претресу, које је суд у потпуности прихватио, произилазе друге чињенице у погледу прибављања имовинске користи од оних како утврђује суд.

Бранилац окривљеног Владимира Топаловића у захтеву за заштиту законитости наводи да се у радњама овог окривљеног не стичу сва обележја кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ за које је оглашен кривим, јер не постоји радња извршења кривичног дела, а који наводи би по налажењу овога суда представљали повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном. Међутим, непостојање радње извршења кривичног дела бранилац образлаже оспоравањем и полемисањем са чињеничним утврђењима у правноснажним одлукама и указивањем на погрешну оцену доказа, истичући да из изведених доказа произилази да је окривљени Владимир Топаловић нелегално куповао гориво као физичко лице, а не као директор привредног друштва „ВВ“.

Бранилац окривљеног Славише Пурића, адвокат Мирјана Пецикоза у осталом делу захтева правноснажне пресуде побија због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, с тим што ову повреду закона због које је подношење захтева дозвољено окривљеном, образлаже тако што оспорава и полемиче са чињеничним утврђењима суда и указује да се ради о грађанскоправном односу. Ово, имајући у виду да истиче да како из изведених доказа произилази да је дошло до промене Одлуке о оснивању и да је окривљени Славиша Пурић власник само 0,21% удела у оснивачком капиталу привредног друштва „АА“, због чега је себи могао прибавити имовинску корист само у износу од 3.578,00 динара, то је суд радње овог окривљеног требало да квалификује као кривично дело из члана 234. став 1. КЗ и да је у конкретном случају реч о грађанскоправном односу и да је суд у односу на овог окривљеног требало да примени одредбе члана 581. став 3. Закона о облигационим односима, као и Закон о одговорности правних лица за кривична дела.

Поред тога, бранилац окривљеног Владимира Топаловића као разлоге за подношење захтева наводи и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП, због којих је подношење захтева такође дозвољено окривљеном, с тим што образлажући ове повреде бранилац по налажењу овога суда заправо оспорава висину прибављене противправне имовинске користи коју је утврдио суд. Ово, имајући у виду да истиче да из писаног изјашњења вештака финансијске струке од 30.05.2012. године произилази да висина прибављене имовинске користи износи 124.200,00 динара, а не 716.280,00 динара како то погрешно утврђује суд, због чега је донесена не само погрешна одлука о одузимању имовинске користи,

већ је дошло и до погрешне правне квалификације кривичног дела из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ.

Бранилац окривљеног Драгана Бирчанина као разлог подношења захтева наводи и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, због које је подношење захтева такође дозвољено окривљеном. Међутим, бранилац не указује у чему је конкретно другостепени суд прекорачио границе свога овлашћења приликом изрицања кривичне санкције овом окривљеном, већ само указује да је суд неправилно одмерио казну окривљеном, повређујући општа правила о одмеравању казне из члана 54. КЗ, односно да је погрешно оценио чињенице - отежавајуће околности од којих зависи одлука о кривичној санкцији.

Бранилац окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвокат Зора Добричанин-Никодиновић у осталом делу захтева за заштиту законитости, као разлог за подношење захтева, наводи повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљенима, с тим што образлажући ову повреду бранилац по налажењу овога суда заправо оспорава и полемиче са чињеничним утврђењима у правноснажним одлукама и указује на погрешну оцену доказа. Ово, имајући у виду да истиче да како у побијаним пресудама није поуздано утврђено коме и у ком износу је прибављена противправна имовинска корист наводним извршењем кривичних дела, те да како из изведених доказа произилази да окривљени нису могли бити извршиоци предметних кривичних дела, то им суд није могао изрећи кривичне санкције.

Имајући у виду да из изнетих навода произилази да браниоци окривљених Драгана Бирчанина, Славише Пурића, Стевана Пурића и Владимира Топаловића, као разлоге побијања правноснажних пресуда, само формално означавају повреду закона због којих је подношење захтева дозвољено окривљенима (бранилац окривљеног Драгана Бирчанина - члан 439. тачка 1. и 3. ЗКП, бранилац окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвокат Зора Добричанин-Никодиновић - члан 439. тачка 3. ЗКП, бранилац окривљеног Славише Пурића, адвокат Мирјана Пецикоза - члан 439. тачка 2. ЗКП и бранилац окривљеног Владимира Топаловића - члан 439. тачка 1, 2. и 3. ЗКП), док суштински указују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и погрешну оцену доказа, а што не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљенима и њиховим браниоцима због повреду закона, то је Врховни касациони суд захтеве бранилаца окривљених Драгана Бирчанина, Славише Пурића и Стевана Пурића у овом делу, а у целости захтев браниоца окривљеног Владимира Топаловића, оценио недозвољеним.

Бранилац окривљеног Стевице Максимовића у захтеву за заштиту законитости наводи да у радњама овог окривљеног нема елемената бића кривичног дела из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ за које је оглашен кривим, јер не постоји радња извршења кривичног дела и кривица код окривљеног као битна обележја кривичног дела, а који наводи би по налажењу овога суда представљали повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном. Међутим, бранилац не наводи који елемент кривице недостаје, већ само истиче да суд није у разлозима индивидуализовао кривицу за сваког од 16 окривљених понаособ, већ је њихову

кривицу приказао збирно, те да није дао разлоге да је окривљени Стевица Максимовић приликом предузимања инкриминисаних радњи поступао са директним умишљајем, дајући при томе сопствене разлоге који по њему произилазе из изведених доказа да нема кривице овог окривљеног јер у пословању предузећа чији је он власник и директор нема противправности, док непостојање радње извршења кривичног дела бранилац образлаже тиме да иако је окривљеног огласио кривим за кривично дело са бланкетном диспозицијом суд у пресуди није дао разлоге супротно којим одредбама ког прописа или правила или аката предузећа је поступао окривљени Стевица Максимовић и на који начин је искористио свој положај одговорног лица ради наводног прибављања противправне имовинске користи, те да су потпуно нејасни разлози суда у погледу тога. Изнети наводи браниоца окривљеног би по налажењу овога суда представљали битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Бранилац окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића, као разлог подношења захтева за заштиту законитости, наводи повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљенима, с тим што не указује која конкретно одредба кривичног закона је повређена приликом доношења одлуке о одузимању имовинске користи, већ суштински ову повреду закона образлаже нејасношћу разлога које је суд дао везано за утврђивање висине прибављене имовинске користи коју су окривљени дужни да плате, а што би по налажењу овога суда представљало битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, а у погледу овога оспорава се и правилност утврђеног чињеничног стања, давањем сопствене оцене изведених доказа која је другачија од оне коју су дали нижестепени судови.

Како, дакле, из изнетих навода произилази да браниоци окривљених Срђана Вуловића, Дејана Вуловића и Стевице Максимовића, као разлоге побијања правноснажних пресуда, само формално означавају повреде закона због којих је подношење захтева дозвољено окривљенима (бранилац окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића - члан 439. тачка 3. ЗКП, а бранилац окривљеног Стевице Максимовића - члан 439. тачка 1. ЗКП), док суштински указују на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, а бранилац окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића поред тога указује и на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и погрешну оцену доказа, а што не представља законске разлоге због којих је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљенима и њиховим браниоцима због повреде закона, то је Врховни касациони суд захтеве бранилаца окривљених у овом делу оценио недозвољеним.

Поред тога, из навода браниоца окривљеног Драгана Бирчанина којима се образлаже тврдња да је суд одлуком о одузимању имовинске користи повредио закон на штету окривљеног јер је из чињеничног описа датог у изреци пресуде нејасно да ли је окривљени противправну имовинску корист прибавио себи или организованој криминалној групи, те да је изреком пресуде утврђено и оглашен је кривим да је извршењем кривичног дела из члана 234. став 2. у вези става 1. КЗ прибавио противправну имовинску корист у износу од 1.157.114,40 динара, с тим што је даље изреком пресуде овај окривљени обавезан да заједно са другим окривљенима солидарно на име одузете имовинске користи исплати износ од

36.561.380,70 динара, те из навода браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић да иако ова двојица окривљених нису оглашени кривим као саизвршиоци у изреци пресуде су и даље задржани термини да су радње предузимали „по претходном договору са окривљенима Иваном Шикора, Драганом Бирчанин и Петром Бирчанин“, као и из навода браниоца окривљеног Стевана Пурића да је у изреци пресуде најпре наведено да је овај окривљени прибавио противправну имовинску корист у износу од преко 1.500.000,00 динара, а затим да је прибавио противправну имовинску корист мању од тога тј. 1.043.052,00 динара, произилази да браниоци ових окривљених указују на неразумљивост изреке пресуде и њену противречност самој себи, а што би представљало битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Наводима браниоца окривљеног Драгана Бирчанина којима се истиче да је суд погрешно применио материјално право када је радње окривљеног описане у изреци пресуде погрешно квалификовао јер оне могу бити само „прекорачење границе овлашћења, а затим у захтевима браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић којима се истиче да су побијане пресуде неразумљиве у погледу времена, места и начина извршења кривичног дела, да навођење „до децембра“ представља истовремено и прекорачење оптужбе као и осталим недостацима изреке пресуде по налажењу Врховног касационог суда заправо се указује на неразумљивост изреке пресуде, а што би представљало битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП.

Бранилац окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића, као разлог подношења захтева, наводи и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 2) ЗКП, истицањем да је побијане пресуде донео стварно, месно и функционално ненадлежни суд, јер су радње извршене на територији АП Косово и Метохија на којој је од доношења Резолуције СБ УН 1244 дана 10.06.1999. године престала надлежност за поступање правосудних органа Републике Србије. Поред тога, бранилац ових окривљених указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, истицањем да су изреке побијаних пресуда потпуно неразумљиве, (нејасно да ли су окривљени имали статус одговорних лица у СТР „ГГ“ из ..., на који начин су „симуловали“ пријем нафтних деривата за СТР „ГГ“, које су фактуре продаваца увећавали за своју провизију и колико иста износи, те ко је, где и када вршио уплату новца на име дневних пазара, ко је вршио безготовинске трансакције између СТР „ГГ“ и продаваца деривата АД „ДД“ и ПД „ЂЂ“, као и ко је прибавио имовинску корист од 36.561.380,70 динара и да ли је и колика штета наступила за буџет Републике Србије). Осим тога, указује се и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) у вези чланова 68. и 381. став 1. ЗКП, истицањем да су повређена права окривљених и онемогућена им одбрана у поступку, јер је суд између више одбијених доказних предлога одбране одбио и предлог да се извештачи рукопис сведока ЕЕ ради утврђења да ли је овај сведок говорио истину, као и да окривљенима није могло бити суђено у одсуству јер за то по ставу браниоца нису постојали нарочито оправдани разлози, па како је главни претрес пред првостепеним судом одржан без присуства ове двојице окривљених, то је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП. Такође се указује и на повреду одредбе члана 419. став

2. ЗКП, истицањем да су нижестепени судови поред оцене сваког доказа појединачно морали и да цене доказе у њиховој међусобној вези како би извели закључак о извесности постојања одређене чињенице.

Поред тога, наводима браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић којима се истиче да како према овој двојници окривљених нису могле бити предузете мере тајног надзора и снимања телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања лица, те како у односу на њих није испуњен ни имовински цензус од преко 200.000.000,00 динара везано за прибављање противправне имовинске користи, то у конкретном случају нису ни били испуњени услови за заснивање надлежности Посебног одељења Вишег суда у Београду за суђење у односу на ову двојицу окривљених, се по налажењу Врховног касационог суда заправо указује да је побијане пресуде донео ненадлежни суд, а што би представљало битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 2) ЗКП.

Имајући у виду да из изнетих навода произилази да браниоци окривљених Драгана Бирчанина, Славише Пурића и Стевана Пурића нижестепене пресуде побијају због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, бранилац окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића и због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 2) ЗКП, а бранилац окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 2), 5) и 11) и члана 438. став 2. тачка 3) у вези чланова 68. и 381. став 1. ЗКП, те због повреде одредбе члана 419. став 2. ЗКП, а које повреде нису предвиђене као дозвољени законски разлози за подношење захтева за заштиту законитости од стране окривљених, односно њихових бранилаца у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев бранилаца ових окривљених у овом делу оценио недозвољеним.

Наводи браниоца окривљеног Драгана Бирчанина којима истиче да из изведених доказа произилази да је висина прибављене противправне имовинске користи знатно мања од утврђене, те наводи браниоца окривљеног Славише Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић којима се указује да из изведених доказа произилази да овај окривљени имао својство физичког лица - власника бензинских пумпи које издаје у закуп, као и наводи браниоца окривљеног Славише Пурића, адвоката Мирјане Пецикоза којима истиче да у односу на овог окривљеног нема директног умишљаја, јер из изведених доказа произилази да окривљени није знао да купује гориво које је нелегално, те да није утврђена узрочна веза између радњи које је предузео окривљени и прибављања противправне имовинске користи себи, нити шта конкретно представља противправно стечену имовинску корист и колики су њени појединачни износи, по налажењу Врховног касационог суда представљају оспоравање и полемисање са чињеничним стањем утврђеним у правноснажној одлуци, те давање сопствене оцене изведених доказа која је супротна оцени коју су нижестепени судови дали у својим одлукама, па је стога Врховни касациони суд захтеве за заштиту законитости бранилаца ових окривљених у овом делу оценио недозвољеним.

Наводима браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић којима се истиче да налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке Драгана Зечевића (основни налаз од 21.10.2009. године са 3 допуне и 7 исказа вештака са главних претреса) није дат у складу са правилима струке и науке и да је непотпун, те да вештак приликом вештачења није поступао непристрасно, већ је свој налаз засновао искључиво на наводима кривичне пријаве, захтева за спровођење истраге и оптужнице, као и претпоставкама и да је вештачио по принципима који су најнеповољнији за окривљене, оспорава се налаз и мишљење вештака, као и оцена суда о прихватљивости овог доказа, а такође се у вези наведеног вештачења и то везано за његово одређивање указује на повреде одредаба чланова 113. и 114. став 4. ЗКП, истицањем да је с обзиром на сложеност конкретног вештачења исто требало поверити стручној установи - Градском заводу за вештачења, а не вештаку појединцу. Поред тога, наводима браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић којима се истиче да транскрипти снимљених телефонских разговора трећих лица са којима окривљени Славиша Пурић и Стеван Пурић нису комуницирали, нити постоје наредбе за ове окривљене, по стандарду Европског суда за људска права не могу бити правно релевантни докази, се по налажењу овога суда не оспорава законитост ових доказа, јер се не наводи ни један конкретан разлог њихове незаконитости, већ се заправо оспорава оцена суда о прихватљивости ових доказа.

Како повреде одредаба чланова 113. и 114. став 4. ЗКП, као и указивање на погрешну оцену доказа од стране суда, не представљају законске разлоге због којих је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљенима и њиховом браниоцу, то је Врховни касациони суд захтеве браниоца окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвоката Зоре Добричанин-Никодиновић и у овом делу оценио недозвољеним.

Осим тога, као разлог подношења захтева за заштиту законитости бранилац окривљеног Драгана Бирчанина наводи и повреду закона из члана 441. став 3. ЗКП, а бранилац окривљеног Славише Пурића, адвокат Мирјана Пецикоза и бранилац окривљеног Стевице Максимовића и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, при чему браниоци окривљених само формално означавају повреде закона због којих је подношење захтева дозвољено окривљенима, с тим што у образложењу захтева уопште не наводе у чему се ове повреде закона тачно састоје, па су стога и ови разлози недозвољени.

Поред тога, захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених Срђана Вуловића, Дејана Вуловића, Славише Пурића, Стевана Пурића и Стевице Максимовића су одбачени и у делу у коме су по налажењу Врховног касационог суда поднети због повреде закона која није од значаја за правилну или уједначену примену права.

Наиме, бранилац окривљених Срђана Вуловића и Дејана Вуловића указујући на повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП у вези члана 1. КЗ, те бранилац окривљеног Стевице Максимовића указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, као и бранилац окривљених Славише Пурића и Стевана Пурића, адвокат Зора Добричанин-Никодиновић и бранилац окривљеног Славише Пурића, адвокат Мирјана Пецикоза, у захтевима

истичу да ови окривљени нису могли бити оглашени кривим и осуђени за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, јер Кривичним закоником који је важио у време извршења радњи које су стављене на терет окривљенима (септембар-децембар 2008. године) није било одређено ово кривично дело, већ је исто у кривичноправни систем Републике Србије као потпуно ново кривично дело уведено тек Законом о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 121/12 од 24.12.2012. године, са ступањем на снагу дана 15.04.2013. године), при чему по налажењу бранилаца не постоји правни континуитет између тог кривичног дела и кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ.

Међутим, имајући у виду да је одредбом члана 486. став 2. ЗКП прописано да о захтеву за заштиту законитости који је поднет због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1.) Врховни касациони суд одлучује само ако сматра да је реч о питању од значаја за правилну или уједначену примену права, те имајући при томе у виду да се о правном питању да ли кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ („Службени гласник РС“ број 121/12 од 24.12.2012. године) представља ново кривично дело или не, односно о постојању правног континуитета између кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ пре наведених измена закона и кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, Врховни касациони суд већ изјаснио у својим ранијим пресудама Кзз 467/2014 од 19.06.2014. године, Кзз 384/2014 од 08.05.2014. године, Кзз 460/2014 од 21.05.2014. године, Кзз 795/15 од 24.09.2015. године и Кзз 551/15 од 02.07.2015. године (које пресуде су доступне лицима која имају правни интерес), налазећи да се не ради о новом кривичном делу, већ да између горе наведених кривичних дела постоји правни континуитет, те одбијајући као неосноване захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених доношењем мериторне одлуке о питању од значаја за правилну примену права, то по налажењу Врховног касационог суда изнете повреде закона нису од значаја за правилну или уједначену примену права.

Такође, захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног Славише Пурића, адвоката Мирјане Пецикоза и браниоца окривљеног Стевице Максимовића су одбачени и у делу у коме браниоци истичу да дела за која су окривљени Славиша Пурић и Стевица Максимовић правноснажно оглашени кривим и осуђени нису кривична дела, обзиром да су окривљени противправну имовинску корист прибавили правном лицу, а не себи или другом физичком лицу, а код кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 85/2005, са ступањем на снагу 01.01.2006. године) који је важио у време извршења радњи које су стављене на терет окривљенима (септембар-децембар 2008. године), није инкриминисано прибављање користи правном лицу јер се под појмом другом подразумева само физичко лице, већ је тек Законом о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу дана 11.09.2009. године) у инкриминацију поред физичког лица додато и правно лице. По налажењу Врховног касационог суда наведени захтеви су и у овом делу поднети због повреде закона која није од значаја за правилну или уједначену примену права.

Ово са разлога јер се Врховни касациони суд о истоветном правном питању већ изјаснио у својој пресуди Кзз 216/2017 од 10.04.2017. године (која пресуда је доступна лицима која имају правни интерес), налазећи да се под појмом „другом“ (у вези прибављања какве користи) код кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. Кривичног законика, важећег пре законских измена и допуна од 03.09.2009. године (које су само прецизирале већ постојећу праксу у овом делу), сматра не само физичко лице, него и правно лице, те одбијајући као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног доношењем мериторне одлуке о питању од значаја за правилну примену права, тако да по налажењу Врховног касационог суда изнета повреда закона није од значаја за правилну или уједначену примену права. Цитирана пресуда у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Стевице Максимовића са супротним ставом представља изузетно одступање од судске праксе, која је пресуда донета у Врховном суду Србије по захтеву за заштиту законитости РЈТ, при чему ово није од значаја за нашу каснију праксу, као ни судску праксу Врховног касационог суда по изнетом питању.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреде закона на које се неосновано указује захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених Драгана Бирчанина, Славише Пурића и Стевана Пурића, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП захтеве бранилаца ових окривљених у односу на повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) у вези става 4. ЗКП одбио као неосноване, док је у преосталом делу захтеве бранилаца ових окривљених, као и у целости захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених Срђана Вуловића, Дејана Вуловића, Стевице Максимовића и Владимира Топаловића одбацио и то захтеве бранилаца окривљених Славише Пурића, Стевана Пурића, Срђана Вуловића, Дејана Вуловића и Стевице Максимовића на основу одредаба члана 487. став 1. тачка 2) и 4) ЗКП у вези чланова 485. став 4. и 486. став 2. ЗКП, а захтеве бранилаца окривљених Драгана Бирчанина и Владимира Топаловића на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП у вези члана 485. став 4. ЗКП.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

Председник већа-судија
Веско Крстајић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић